

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2/20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V pravi prejemni mesečno . . . 1/80
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petstvrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma so na sprejema. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Slovenci v hrvatskem saboru.

Adresa Starčevićeve stranke prava.

»Slovenec« in graška »Tagespost«.

Včeraj »Slovenec« ni smel priobčiti adrese Starčevićeve stranke prava v hrvatskem saboru. Dotični oddelek poročila je bil pobeljen. Danes nam došla graška »Tagespost« pa poroča:

V tej seji je predložil poslanec Dragutin pl. Hrvoj v imenu Starčevićeve stranke načrt, kateremu sta pritrdila tudi posl. Radić v imenu Seljačke stranke brez pridržka in dr. Ivo Frank v imenu Čiste stranke prava s pridržkom. Načrt predvsem izraža bolelost, da cesar ni poslal hrvatskemu saboru enakega lastnoročnega pisma kakor ogrskemu državnemu zboru, ker ima hrvatski narod čuvstvo, kakor bi se s tem ne priznaval enaki državopravni značaj hrvatskega sabora. Nato so povdarjena tista zgodovinska dejstva, iz katerih izhaja, da je Hrvatska vedno nastopala kot samostojna in suverena država; dalje omenja načrt nagodbo iz leta 1867, ki je podelila Nemcem in Madjarom privilegirano stališče na škodo ostalih narodov monarhije, posebno Hrvatov. Nato opisuje adressa položaj, v katerem se sedaj nahaja v monarhiji hrvatski narod, ki je razcepjen na več dežela in upravnih pokrajin ter zato ne more razviti vseh svojih moči. Potem sledi vrsta težkih obtožb proti ogrski in avstrijski vladi; vsled njune krivde se hrvatski narod ne more razviti in povspeti in vedno bolj propada. Posebno hrvatska obala se je popolnoma zanemarjala in italijanski manjšini dajala prednost na škodo hrvatsko-slovenske večine. Načrt naglašja nato pravico hrvatskega naroda, da zahteva svojo združitev.

S hrvatskim narodom se mora združiti tudi slovenski narod, ki je enakega plemena in enake krvi, ter združiti Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Istra, Kranjsko, Koroško in Štajersko, kakor tudi Bosna in Hercegovina v enotno samostojno državno telo v okviru monarhije pod žezlom Habsburžanov. To je edini izhod iz težavnega položaja, v katerem se sedaj nahaja hrvatski narod. Le v taki združitvi more hrvatski narod izpolniti svoje poslanstvo kot člen evropske kulturne skupnosti. Načrt govori nato o narodnostnem načelu in izvaja zaključke z ozirom na hrvatski narod, navaja potem besede iz cesarskega manifesta o spoštovanju in enakosti vseh predzakonom ter izraža nado, da bo glas hrvatskega naroda pred Najvišjim prestolom uslišan na korist hrvatskega naroda in na slavo in sijaj monarhije.

Ni še gotovo, da-li bo Čista stranka prava v plenarni seji sabora vložila morda še lasten načrt, ki bo izrazil politične nazore te stranke, ki se v bistvenih vprašanjih razlikujejo od Starčevićeve stranke. Vsekakor bodo govorniki te stranke govorili v zmernejših besedah, posebno kar tiče Avstrije in naglasili centralistične ideje cesarstva. Načrt Starčevićeve stranke smatrajo v krogih Čiste stranke prava kot preagresiven in preoster, tako da bi se mogel napačno umeti in tako tolmačiti, kakor bi stranki nikakor ne bilo povšeči.

Državni zbor.

Praga, 5. marca. Nemška napredna stranka izjavlja, da je z zadovoljstvom vzela na znanje, da se notranje politični položaj v zadevi potrebnih predpogojev za sklicanje parlamenta zadovoljivo razvija in da je v kratkem pričakovati sklicanja nujno potrebne zbornice.

Dunaj, 6. marca. Na Dunaju se je vršilo zelo obiskano zborovanje, ki je zahtevalo takojšnje in brezpogojno sklicanje zbornice, ker je to splošna zahteva ljudstva. Posl. Friedmann je izjavil, da je le prazen izgovor, da bo zasedanje moteno. Odločno je treba ugovarjati, da bi zbornica ne storila drugega, kakor podaljšala mandate.

Pred deseto soško bitko.

Močna kanonada pri Gorici.

Budimpešta, 5. marca. »Pesti Naplo« poroča iz stana Borojevičeve armade: V goriškem odseku so Italijani zbrali izredno veliko artiljerije. Vsi znaki govore za to, da je začetek soške bitke le še vprašanje nekaterih dni.

Naše postojanke leže 1200 do 1500 korakov pred Gorico. Naši topovi mesto popolnoma obvladujejo. Samo del za gradom je nekoliko zavarovan. Tam so najbrže italijanski divizijski štab in vojaške pisarne.

Na tirolski fronti je v teku sovražno podjetje, ki naj deloma demonstrativno učinkuje, deloma pa odvrne pozornost italijanskega zaledja od neuspehov, ki so jih zadnji čas doživela laške čete na glavni fronti pri Gorici.

Goriško, dne 4. marca 1917.

Nocoj ponoči se je razvila v odseku krog Gorice močna kanonada. Otvorili so jo naši topovi. Danes krog poldne je topovski ogenj nekoliko potihnil. V vojaških krogih se povdarja, da je sedanj položaj pri Gorici le prehodni z ozirom na to, da so strelni jarki obeh vojujočih se strank preblizu drug drugega. Radi tega je moštvo na obeh straneh preveč izpostavljeno minam najhujšega kalibra. Sodijo, da mora italijanska ofenziva vsak hip pričeti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. marca. Uradno: S topovi in z minami so na primorski bojni črti zopet živahnije streljali, ker se je zjasnilo. Italijani so zvečer posebno besno obstreljevali Kostanjevico. Poizvedovalne čete pešpolka št. 37 so poleg Dolja pri Tolminu prodrle v neki zadaj ležeči strelski jarek sovražnika, premagale so posadko in ujele 10 mož; izgub niso imele nobenih.

Na tirolski vzhodni bojni črti so napadli Italijani severno doline San Pellegrino postojanko Cima di Costabella. Po živahnem boju se jim je posrečilo, da so zasedli neko predpostojanko. Boj se še ni zaključil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

4. marca. Dne 3. marca mali boji na vzhodnih pobočjih Monte Spil (Vallarsa), pri Canove di Sotto (dolina Assa) in pri Villa Buffa v visokem Maso (dolina Campela, Brenta). Na zahodnih pobočjih Monte Maldacen proti izviri Aviso se je nadaljevalo delovanje naše artiljerije proti sovražnim postojankam na Marmelati z vidno učinkujočimi uspehi.

Na julijski fronti je sovražna artiljerija zelo delovala proti našim četam vzhodno od Vrtojbe. Popoldne so te postojanke napadli močni oddelki po intenzivnem ognju topov vseh kalibrov in mozarjev. Bili so s težkimi izgubami gladko odbiti. Skupine 94. pešpolka so prešle k napadu in ugrabile 32 ujetnikov; med njimi 1 častnik. Pri Hudemlogu (Kras) je neka naša patrulja vdrla v sovražne črte, zažgala nekaj barak in ugrabila nekaj ujetnikov.

Čarodejna šibica na Krasu.

Budimpešta, 5. marca. Vojni dopisnik lista »Pesti Naplo« opisuje z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana, kako pridejo naši ljudje na Krasu do vode. Pravi: Sedaj gre tam major Peichl s čarodejno šibico čez goro in dolino, spremljan od vojaških oddelkov za vrtnje vošnjakov, in kjer označi vrelec, ima vedno uspeh. V 97 do 100 slučajev pove, kako globoko in široka je vodna žila. Na vprašanje, na čem tiči uspeh čarodejne šibice in iskalca vode, pravi major Peichl: »To je intincija«. Prime za oba konca šibice, osredotoči vso svojo pozornost na svojo nalogo in naenkrat občuti na svojem potovanju nekaj čudnega v grlu in želodcu, v glavi mu brni in čarodejna šibica v njegovi roki se postavi navpično. Na vprašanje, če se major pri svojem iskanju izmuči, pravi: »Da, celo zelo. Če cele dneve delam, sem vsega sit in nejevoljen, sovražim šibico in je ne morem

niti videti.« Major Peichl izjavlja, da lahko najde tudi petrolej, premog, rude in druge zemeljske zaklade.

Italijanske častniške izgube.

Dunaj, 5. marca. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Po zasebni statistiki so Italijani od začetka vojske izgubili na mrtvih 12 generalov, 125 polkovnikov in podpolkovnikov, 213 majorjev, 1085 stotnikov, 977 nadporočnikov in 3995 poročnikov.

Socijalisti in vojska.

Pariz, 4. marca. (Kor. ur.) Agence Havas: Narodni svet socijalistične stranke je danes s 1653 proti 1377 glasovom (34 glasov ni bilo oddanih) sprejel predlog, ki brez izpremembe sprejme sklep konference zavezniških dežel.

Ruska razdelitev Avstrije.

Londonška revija »Nation« ni zadovoljna z ruskimi naprednjaki, češ da njihova zunanja politika ni miroljubna. Voditelj kadetov profesor Miljukov je postavil program, ki presega celo bolj divje angleške osvajalce. Avstrijo in Turčijo hoče do cela spraviti iz sveta. Rusija mora dobiti Carigrad, Armenijo, vse poljske in napol poljske kraje v Avstriji in Prusiji. Glede razcepitve Avstrije pa gre dalje kakor vsi dosedanja načrti. Ustanoviti hoče neodvisno Češko; da pa ne bo osamljena, jo hoče zvezati z jugoslovansko državo in Adrijo z 200 km dolgim in 100 km širokim koridorom, ki bi seveda presegal čisto nemške kraje in ločil Nemce in Madžare. Angleški list pravi, da so ruski liberalci v nevarnosti, da izgubijo nekoliko bogatih simpatij, ki bi jih jim zapadna demokracija prav rada dala.

Naš odgovor Združenim državam.

Dunaj, 5. marca 1917.

C. kr. zunanji minister je izročil veleposlaniku ameriških Združenih držav Aide memoire. Posnemamo najvažnejše točke.

Iz Aide memoire ameriškega veleposlaništva na Dunaju z dne 18. februarja t. l. je c. in kr. zunanje ministrstvo razvidelo, da washingtonski kabinet glede na p. c. in kr. vladi podani izjavi z dne 10. februarja t. l. in z dne 31. januarja t. l. dvomi, kakšno stališče namerava Avstrija z ozirom na podmorsko vojsko zdaj zavzeti in če zagotovil, ki jih je podala c. in kr. vlada washingtonskemu kabinetu tekom pogajanj glede na slučaja ladij »Ancona« in »Persia« omenjeni izjavi ne izpreminjajo ali umaknejo. Želja zvezne vlade, naj se ti dvomi s končno veljavno in jasno izjavo pojasne, c. in kr. vlada rada ustreže.

Kako vodi sporazum vojsko na morju.

Nota se nato obirno peča z načinom, kako vodijo velesile sporazuma podmorsko vojsko. Med drugim navaja:

Komaj se je združeno kraljestvo Velika Britanija odločilo, da se udeleži vojske, je že pričelo lomiti meje, ki so mu jih postavila določila mednarodnega prava. Osrednji velesili sta izjavili takoj, ko se je pričela vojska, da se bosta držali londonske deklaracije, ki jo je bil podpisal tudi zastopnik Britanije, je pa Anglija njena najvažnejša določila vrgla raz krov. Ker je hotela osrednji velesili odrezati od morja, je korak za korakom razširila seznam prepovedanega blaga, dokler ni danes na njem ničesar manjkalo, kar potrebujejo ljudje, da se prežive. Velika Britanija je razglasila na to nad obaljo Severnega morja, ki tvori tudi za avstrijsko pomorsko trgovino važen prehod, zaporo, ki jo je imenovala »blokado«, da zabrani vsem tistim vrstam blaga vhod v Nemčijo, ki jih še ni obsegal seznam prepovedanega blaga in da prepreči vsak promet ladij nevtralec s to obaljo in da zabrani vsak izvoz. Da ta zapora najostreje nasprotuje običajnim določilom prava o blokadi, kakor so jih ugotovile mednarodne pogodbe, je ravno predsednik Združenih držav razložil z besedami, ki bodo živele v povestnici mednarodnega prava.

Za svobodo na morju.

Osrednji velesili sta se nad dve leti obotavljali. Potem šele, ko sta dolgo in temeljito vse premislili, kar govori za in proti, sta se odločili, da vračata enako za enako in da bosta na morju napadli sovražnika. Kot edin imed vojskujočimi, ki sta vse storili, da zagotovita spoštovanje pogodb, katere jamčijo nevtralcem svobodo na morju sta čutili trpkega srca silo ure, ki jima je velevala, naj kršita to svobodo, a ta korak sta storili, da izpolnita svojo dolžnost nasproti svojim narodom v zavesti, da pripomoreta k zmagi svobode na morju. Izjave podane zadnji dan letošnjega januarja so le navidezno naperjene proti pravici nevtralec; dejansko pa bodo ponovile tiste pravice, ki so jih sovražniki ne prestando kršili in ki bi jih za vse čase kršili, če bi zmagali. Podmorski čolni, ki križarijo okoli angleške obali, naznanjajo narodom, ki potrebujejo morja in kateri ga ne potrebujejo — da ni več daleč tisti dan, ko bodo prapori vseh držav plapolali v sijaju nove priborjene svobode mirno nad morji.

Naša in zapora sporazuma.

Upati pač smemo, da bo to naznanilo našlo odmev povsod, kjer bivajo nevtralni narodi in da jih bo posebno razumel veliki narod ameriški Združenih držav, kateri najpoklicnejši zastopnik je nastopil s plametečimi besedami za svobodo morja kot cesti vseh narodov. Če si narod in vlada Združenih držav predočujeta, da »za pora«, ki jo je proglasila Velika Britanija, nima le namena, da premagajo osrednji velesili z lakoto, marveč da hoče podvreči morja svoji nadvladi, da tako ustanovi svojo nadvlado nad vsemi narodi, medtem ko se namerava z zaporo Anglije in njenih zveznikov le deseti, da bodo te velesile dostopne častnemu miru in da se zajamci vsem narodom prostost plovbe na morju in tako varen obstoj, je že rešeno vprašanje, na kateri strani obeh vojni strank se nahaja pravica. Četudi osrednjima velesilama v njunem boju ne gre za to, da snubita zaveznike, smeta pač upati, da nevtrali to stremenje dostojno cenijo, ki bo zopet oživilo načela mednarodnega prava in enakopravnosti narodov, kar bo vsem koristilo.

Kako se svare ladje.

Zapovedi človekoljubja, ki vidi tako c. in kr. vlado kakor tudi washingtonski kabinet, lahko utemelje splošno načelo, naj se, kadar se izvaja pravica uničevanja sovražnih trgovskih ladij, kolikor mogoče gleda na to, da ne izgube življenja ljudje. Vojskujoči se more tega načela držati le, če posvari, predno izvaja to pravico. To stori lahko tako, kakor želi to rek vlade Združenih držav, da poveljnik vojne ladje naravnost posvari ladjo, katero namerava potopiti, a se še lahko v zadnjem trenutku rešijo posadka in popotniki; a vlada vojskujoče se države, če izpozna to za neodklonljivo vojno potrebo, poda to svarilo s popolnim učinkom še prej, predno odplove ladja, ki se namerava potopiti in končno lahko izda, če podvzame obsežne ukrepe proti sovražni trgovini na morju, splošno svarilo, ki velja vsem sovražnim ladjam, ki pridejo v poštev.

Kdaj je dopusten potop brez svarila.

Vlada Združenih držav je sama priznala, da so mogoče izjeme glede na načelo da se mora skrbeti za varnost oseb na krovu. C. in kr. vlada pa sodi, da uničenje brez svarila ni dopustno le v slučajih kadar ladja beži ali pa se brani. Gre kakor sodi, tudi za značaj ladje kot take. Trgovske in druge zasebne ladje, ki so v službi vojskovanja bodisi kot transportne ali avizne ladje in take, ki vozijo vojske ali orožje z namenom, da nastopijo sovražno kakorkoli, ne smejo tebi nič meniti nič uničiti. Slučaja, da je vojskujoči odvezan vsakega ozira na življenje ljudi, ako sovražnik potaplja sovražne ladje brez vsakega prejšnjega svarila, kakor se je zgodilo v ponovno granjah slučajih ladij »Elektra«, »Dubrovnik«, »Zagreb« itd., c. in kr. vladi ni potrebno omenjati, ker v tem oziru kljub svoji neoporečni pravici ni nikdar vračala enako z enakim. Avstrijske vojne ladje niso ves čas vojske nopolile niti ene sovraž-

ne ladje brez prejšnjega, četudi splošnega svarila.

Različne sodbe o uničenju sovražnih trgovskih ladij.

Rek vlade Združenih držav se lahko različno razlaga. Dvomljivo je namreč z ozirom nanj, kakor se to z raznih strani trdi, če upraviči uničenje ladje z ljudmi na krovu le oborožen odpor ali drugačen odpor, če n. pr. posadka namenoma opusti, da bi potnike vkrcala v čolne (slučaj »Ancona«) ali če nočejo potniki v čolne. C. in kr. vlada sodi, da je v takih slučajih nedopustno uničiti posvarjeno ladjo, ne da se rešijo ljudje, ker bi sicer lahko vsak potnik onemogočil pravico, da sme vojskujoči potopiti sovražno ladjo. Sicer se pa opozarja na okolnost, da mnenja niso edina niti v tem, v kakšnih slučajih je sploh dopustno, da se uničijo sovražne trgovske ladje.

Potovanje na morju v vojski.

C. in kr. vlada sodi, da obveza, naj se izda svarilo neposredno pred potopom ladje, povzroči trdote, ki si jih lahko izognemo; v gotovih okoliščinah pa lahko škoduje koristim vojskujočih se držav. Pred vsem naj se ne sme prezreti, da rešitev ljudi na morju skoraj vselej zavisi od slepega slučaja. Ne preostane drugega, kakor da jih ali premejo na krov vojne ladje, in je izpostavljena vsakemu sovražnemu učinku ali jih pa izročiti nevarnim elementom v malih čolnih. Načelom človekoljubja za to pač bolj odgovarja, če se ljudje s pravočasnim svarilom pravočasno odvrnejo, da se ne vozijo z ladjami, ki so izpostavljene nevarnostim.

Nevtralci naj se ne vozijo na sovražnih ladjah.

C. in kr. vlada se dalje ni prepričala kljub resnemu proučevanju vseh pravnih vprašanj, da gre podanikom nevtralnih držav pravica potovati nemoteno s sovražnimi ladjami. Načelo, da smejo nevtralci tudi v vojnih časih uživati ugodnosti svobode na morju, velja le nevtralnim ladjam, ne pa tudi nevtralnim osebam na krovu sovražnih ladij. Znano je namreč, da so tisti, ki se vojskujejo, upravičeni, da preprečijo promet sovražnih ladij, kolikor ga morejo. Če razpolagajo s potrebnimi vojnimi sredstvi, smejo, ako smatrajo to za dosego svojih vojnih smotrov za potrebno, prepovedati sovražnim trgovskim ladjam voziti po morju in jih uničiti, če le vozijo, ako so tudi svoj namen prej naznanili, da se lahko vsak sovražnik in nevtralec, izogne nevarnosti za svoje življenje. Če bi se pa tudi o upravičenju takega nastopa dvomilo in če bi tudi sovražnik grozil s povračilom, bi bila to zadeva, ki tiče le vojskujoče se države. Priznava je namreč, da so upravičene na visokem morju za vojaška podjetja in da odbijejo vsako motenje teh podjetij in da suvereno odločujejo, kako naj se nastopi proti sovražni plovbi. Nevtralci nimajo v takem slučaju nobene druge postavne koristi in zato nobenega drugega pravnega naslova, kakor da jim vojskujoči pravočasno naznani sovražniku namenjeno prepoved, da se lahko izogne nevarnosti zaupati svoje ljudi in svoje premoženje sovražnim ladjam.

Nevtralci naj se ogibajo operacijskih ozemelj.

C. kr. vlada sme pač soditi, da pritrjuje washingtonski kabinet tem izvajanjem, ki so po njenem trdnem prepričanju neporekljive. Če bi se oporekalo, bi brez dvoma, kar gotovo ne odgovarja nazoru zvezne vlade, bi se lahko nevtralci vmešavali v operacije vojskujočih se držav, da lahko bi celo smeli soditi, kakšna vojna sredstva se smejo uporabljati proti sovražniku. Bilo bi tudi krivično, če bi kaka nevtralna vlada samo za to, da bi lahko njeni podaniki potovali s sovražnimi ladjami, ko lahko ravno tako potujejo, samo z večjo varnost joz nevtralnimi ladjami, pograbili za roko kako vojskujočo se državo, ki se morebiti vojskuje za svoj obstoj. O tem se ne govorimo, da bi s odprle duri in vrata najhujšim zlorabam, če bi se hotela kaka vojskujoča se država prisiliti, da položi pred vsakim nevtralcem orožje, katerega se morebiti vzljubi, da potuje na svojih trgovskih ali zabavnih voznjah s sovražnimi ladjami. Nikdar se še ni dvomilo o tem, da morajo nevtralni državljani sami nositi vso škodo, če pridejo na suhem v vojno operacijsko ozemlje.

Oborožene trgovske ladje.

Z ozirom na cirkularno verbalno noto z 10. februarja t. l. o potopu z oboroženimi sovražnimi trgovskimi ladjami mora C. in kr. vlada vsekakor pibiti, da po njenem mnenju oborožitev trgovskih ladij, če tudi le za obrambo proti izvajanju pravice zaplenjevanja po modernem mednarodnem pravu ni utemeljeno. Praviloma je vojna ladja dolžna, da ase miruno sreča s sovražno trgovsko ladjo. Z gotovimi znamenji jo mora ustaviti, občeati s kapitanom, preiskati papirje ladje, sestaviti zapisnik in v gotovih slučajih sestaviti inventar. Na te dolžnosti je pa seveda vojna ladja vezana le, če je popolnoma prepričana, da bo potopala trgovska ladja mirno nasproti njej. Te gotovosti, o tem se ne more dvomiti,

pa ni, če je trgovska ladja oborožena tako, da se lahko z vojno ladjo bori. Od vojne ladje naj se ne zahteva, da bi uradovale pod žreli sovražnih topov, naj se že topovi nahajajo v kakršni koli nameni na krovu. O tem niti ne govorimo, da so kljub vsem nasprotnim trditvam trgovske ladje sporazuma oborožene za to, da s topovi napadajo, kar je dokazano. Dolžnostim človekoljubja bi ne odgovarjalo, če bi se od posadk vojnih ladij zahtevalo, naj se brez protibrambe izroče sovražnemu orožju. Nobena država ne more dolžnosti človekoljubja nasproti poklicanim branilcem domovine nižje ceniti kakor dolžnosti nasproti podanikom tujih velesil.

Avstrija se je tudi v tem vprašanju držala svojega zagotovila. Z omenjeno cirkularno verbalno noto so bili nevtralci pravočasno posvarjeni, naj ne izroče svojih ljudi in svojega blaga kaki oboroženi ladji. Napovedanih ukrepov tudi ni takoj izvedla, marveč dovolila rok, da je bilo nevtralcem mogoče zapustiti oborožene ladje, na katerih so se nahajali. Končno je C. in kr. vojnim ladjam zapovedano, naj, če tudi srečajo oborožene sovražne trgovske ladje, če to le dopušča položaj, mislijo na svarilo in na rešitev ljudi, ki se nahajajo na krovu. Navedba ameriškega veleposlaništva, da so avstrijski podmorski čolni brez svarila potopili oborožena ameriška parnika »Secondo« in »Welch Prince«, je pomotna. C. in kr. vladi se je med tem poročalo, da pri potopu teh ladij C. in kr. vojne ladje sploh niso bile udeležene.

Poojstrena podmorska vojska.

Kakor že večkrat omenjeno cirkularno verbalno noto je C. in kr. vlada — povrača se s tem na vprašanje poostrene podmorske vojske, s katerim se peča uvodoma ta Aide memoire — je s svojo izjavo 31. januarja t. l. nevtralce posvarila in določila rok, da cel ajzjava bistveno ni drugega, kakor svarilo, naj nobena trgovska ladja ne vozi po morskih ozemljih, ki jih izjava natančno določa. Sicer je C. in kr. vojnim ladjam naročeno, naj, če le morejo, tudi tam sware trgovske ladje in rešijo posadko in potnike. C. in kr. vladi se je tudi velikokrat poročalo, da so bili mornari in potniki uničenih ladij, rešeni. Za izgube ljudi za oborožene ali v zeprih mornarijskih uničene ladje C. in kr. vlada ne more prevzeti odgovornosti. Sicer se pa pripomni, da operirajo avstrijski podmorski čolni le na Adriji in v Sredozemskem morju in da ni skoraj misliti mogoče, da bi bile oškodovane koristi Amerike po C. in kr. vojnih ladjah.

Po vsem, kar se je navedlo uvodom tega Aide memoire, ni potrebno še zagotoviti, da se z zaporo omenjenih morij nikakor ne namerava uničiti življenja ljudi ali jih ogrožati, marveč gre za višji smoter, da se s skrajšanjem vojske človeštvu prihrani nadaljnje trpljenje. Namen je zgolj ta, da se Velika Britanija in njene zavezniice, ki so razglasile pravno neveljavno zaporo morskih obal osrednjih držav, osamijo in da se jim prepreči zveza z nevtralci, da bodo vsled tega pritiska volnejši za mir, ki bo jamčil za trajnost. Če se pa Avstrija poslužuje drugačnih vojnih sredstev, kot sovražniki, zavisi to od okolnosti, o katerih človeku ni dano nobene moči. C. in kr. vlada je pa prepričana, da je storila vse, kar je mogla, da zabrani izgube človeških življenj. Smoter zapore nasproti zahodnim velesilam bi se najhitreje in najgotovješe dosegel, če bi se v morjih, za katere gre, ne izgubilo nobeno človeško življenje in bi ne bilo nobeno v nevarnosti.

Končno lahko C. in kr. vlada izjavi, da zagotovila podanege washingtonski vladi v slučaju »Ancona«, ki se je ponovilo v slučaju »Persia«, s svojima izjavama 10. februarja 1916 in 31. januarja 1917 ni odpravila in tudi ne omejila. V okviru teh zagotovil bo skupno s svojimi zavezniki tudi v bodoče vse storila, da poštanejo narodi na zemlji kmalu deležni blagoslova mira. Če bo zasledujoč ta smoter, jo spremlja, kar ji je dobro znano, popolna simpatija washingtonskega kabineta, prisiljena da zabrani tudi nevtralno plovbo v gotovih delih morja, noče v upravičeno tega uktepa opozarjati toliko na nastop sovražnikov in se ji ne zdi posnemanja vreden, kakor na to, da je Avstrija po trdovratnosti in sovražnosti svojih sovražnikov, ki bi jo radi uničili, prisiljena v samobrambo, kakršni zgodovina ne pozna podobnega zgleda.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 5. marca. Uradno: Nobenih poročil.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. marca. Veliki glavni stan: Na vzhodnem bojišču in na macedonski bojni črti so se le malo bojevali.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 4. mara. (K. u.) Uradno: Rumunsko bojišče. Nič važnega. Hud mraz in snežni meteži.

Sofija, 5. marca. (Kor. ur.) Uradno: Vzhodno in zahodno od Tulče streljanje s puškami in strojnimi. Med stražami pri Mamudiji se je oddelek ruske pehote skušal po ledu približati našim stražam, pa je bil razkropljen in z ognjem pregan.

Ruska uradna poročila.

2. marca. Rumunsko bojišče: Severno od ceste Jakobeny in Kimpolung se boj nadaljuje. Nemci so napravili protinapad na ruski oddelek, ki je večer poprej zasedel višino pri vasi Rekoosa severno od reke Seval in prisilili Ruse, da so jo izpraznili.

3. marca. Zahodno bojišče: Nemški bataljon je po enourni artiljerijski pripravi napadel naše järke pri Slavotinih, 15 vrst jugovzhodno od Brzezanov. Najprvo se jim je posrečilo, da so se ustalili v izpostavljenih jarkih; s protinapadom naših ojačenj so pa bili vrženi nazaj.

4. marca. V odseku južno od Burybreva smo napravili protinapad, ki je povzročil nemir v sovražnih strelskih jarkih.

Rumunsko bojišče: Streljanje na obeh straneh.

Duma bo razpuščena?

Stockholm, 5. marca. »Birzevie Vedomosti« poročajo: Ministrski svet pod predsedstvom carja je sklenil, da se duma razpusti.

Rusi v Hamadanu.

Teheran, 5. marca. (K. u. — Petrograjska brzojavna agencija.) Rusi so vzeli Hamadan in zasledujejo umikajočega se sovražnika. (Hamadan leži 225 km vzhodno od turško-perzijske meje.)

Petrograjska konferenca.

Petrograd, 4. marca. (K. u.) Petrograjska brzojavna agencija poroča: Konferenca zaveznikov v Petrogradu, ki je pred kratkim končala svoje delo, je vnovič dokazala, da so stvari, ki jih družji, neomajljivo zveste. Konferenca je bila sklicana, da nadaljuje in izpopolni delo prejšnjih zaveznikijskih konferenc. Petrograjska konferenca bo veliko pripomogla, da se na vseh bojiščih z obkolitvijo sovražnika pripravijo ugodni pogoji za boj in da se hitreje doseže ura zmage.

Na južnem Balkanu.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 4. mara. (K. u.) Uradno: Ob južnem vzhodno planine Belašica sta po silni artiljerijski pripravi prodirali dve sovražni stotniji s strojnimi puškami v smeri proti postaji Gorog, bili sta pa od naših straž krvavo odbiti.

Na ostali fronti slaboten topovski ogenj. V Vardarski dolini kakor tudi na Orlanskem obrežju slabotno delovanje artiljerije.

Sofija, 5. marca. (Kor. ur.) Uradno: Pri Bitolju in ob Mogleni slaboten ogenj topov in metalcov min. V vardarski dolini slaboten artiljerijski ogenj in živahno delovanje letal. Ob spodnji Strumi od časa do časa artiljerijski ogenj in praske med patruljami.

Italijani v Valoni.

Bern, 5. marca. »Bund« poroča, da se je Italijanom posrečilo, da so svojo valonsko armado vnovič ojačili. Poroča se tudi, da je zveza med armadama pri Valoni in Bitolju zopet vpostavljena.

Letalski napad na Solun.

London, 5. marca. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Soluna: V torek popoldne je 15 letal Albatros metalo bombe na taborišča zaveznikov v solunski okolici. Škode je le malo.

Nemški uspeh vzhodno od Moze.

Vzhodno od Moze so Nemci s krepkim udarcem vtisnili francosko črto v širini 1500 metrov. To podjetje se vredno pridružuje uspešnemu sunku v Champagni poleg Riponta. Reakcija vsled važnosti tega ozemlja in vsled občutljivosti Francozov za vse nemške uspehe ob Mozi ne bo ostala. Ta nemška vojna dejanja in izpraznitev postojank ob Ancri motijo francosko-angleške pomladanske načrte in pripravljajo podlago, na kateri se bo priborila inicijativa na odločitnih prostorih.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. marca. Veliki glavni stan: Ker se je dobro videlo, so se v primeri s prejšnjimi dnevi močnejše bojevali. — Severno Somme so napadli Angleži po močnem ognju južno gozda St. Pierre Vaast, po trdem boju jim je ostal kos jarka pri poti Bouchavesnes-Moisains; drugod smo jih vrgli. — Na vzhodnem bregu Moze so vzele naše čete francosko postojanko pri gozdu Caurieres v širini 1500 in z naskokom in so odbile močne protisanke. Tudi v jugovzhodnem kotu gozda Fosses so naši izigali Francozom važno točko ozemlja. Poleg krvavih izgub, ki so jih doznali naši proizvedovalci v pridobitnih čr-

tah smo ujeli 6 častnikov, 572 mož in zaplenili 16 strojnih in 25 hitro streljajočih pušk. V zelo številnih zračnih bojih so izgubili sovražniki včeraj 18 letal, 1 je bilo sestreljeno z zemlje. Mi smo izgubili 4 letala.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francozi pogrešajo letalca Guynenerja.

Turin, 5. marca. »Gazetta del Popolo« poroča iz Pariza: Francoski letalec Guynener, ki je premagal 31 sovražnih letal je ali padel ali pa ga je sovražnik ujel.

Posledice vojske na Angleškem.

Haag, 5. marca. Civilna službena dolžnost na Angleškem zahteva tako veliko število mož, da je bil londonski škof prisiljen zapreti vse londonske cerkve razen osmih, tako da bodo duhovni cerkveni uradniki 90 cerkva na razpolago za narodne namene.

Rotterdam, 5. marca. »Manchester Guardian« piše: Tudi finančna sila Angleške ni neizčrpna. Poleg svojega ogromnega brodogoja mora vzdrževati tudi velikansko armado, tako da je kot njeni sovražniki navezana na skorajšnji konec vojske.

Geni, 5. marca. Poročevalec lista »Pettit Journal« je imel razgovor z Lloydom George, ki je med drugim izjavil: Mi smo otoška dežela in leta ni nihče motil naše osamelosti. Prvič smo izpostavljeni napadu in prisiljeni, da doprinasamo osebne žrtve. Angleška je gotovo delovala počasi, ali nobena dežela ni tako vztrajna kot britska. Če John Buhl enkrat ugrizne, ne izpusti tako hitro.

Poojstrena podmorska vojska.

Naši podmorski čolni potopili februarje vsaj 700.000 ton.

Curich, 5. marca. (K. u.) »Neue Züricher Ztg.« javlja iz Haaga: Podmorski čolni so kakor se najnižje cenj, potopili v februarju vsaj 700.000 ton.

Zopet nad 30.000 ton potopljenih.

Rotterdam, 6. februarja. (Kor. ur.) Potopljene so: angleški parnik »Huntsman« (7460 ton), »Gaelan Farquhar« (5858 ton), »Jolo« (4000 ton) in »Long-Hurst« (5053 t.); dalje francoski parnik »Elorn« (603 tone), ladja »Lamentine« (725 ton) in »Labayon« (2589 ton), 11 francoskih ribiških jadrnic in 2 ribiška parnika.

Angleški rušilec se potopil.

London, 5. marca. (K. u.) Admiraliteta poroča, da se je 1. t. m. potopil neki angleški rušilec na Severnem morju. Najbrže je zavezil na mino.

Strah pred podmorskimi čolni.

Ženeva, 5. marca. 15.000 italijanskih delavcev z ozirom na nevarnost podmorskih čolnov ni hotelo iti v angleške in francoske municijske tvornice, za katere so jih nabrali.

Italijani zahtevajo, naj se trgovske ladje oborože.

Lugano, 6. marca. Turinska »Stampa« poroča: Približno sto italijanskih poslancev je zahtevalo, naj vlada oboroži trgovske ladje proti napadam podmorskih čolnov.

Francija in podmorska vojska.

Francosko mornariško ministrstvo je izjavilo, da ne bo več objavljalo imen potopljenih ladij, marveč da bo podalo vsak teden pregled o podmorski vojski z navedbo števila potopljenih ladij.

Angleška je prepovedala Norveški ameriški premog.

Frankobrod, 5. marca. (Kor. ur.) »Fr. Ztg.« poroča iz Kristijanije, da je angleški poslanik sporočil, da Anglija ne dovoli prevoza iz Amerike na Norveško. Ta ga je kupila velike množine.

Pritožba Brazilije proti Angliji.

Predsednik države Rio de Janeiro je v okrožnici londonskim bankirjem izjavil, da prepoved uvoza na Angleško lahko uniči finance Brazilije in da upa na omiljenje uvoznih določil.

Bryan nadaljuje m rovno propagando.

Rotterdam, 5. marca. Iz Newyorka se poroča: Bryan je izjavil nekemu časnikarju: Tudi najnovejši položaj ne more zabraniti njegove agitacije za mir. Sedanji položaj je zakrivil Wilson, ker ni prepovedal izvoza orožja.

Razna poročila.

Dva Angleža proti razkosanju Avstrije.

Dunaj, 5. marca. Kakor poroča »Pol. kor.« je v angleški zbornici 20. febr. liberalac Ponsonby rekel, da so sedanji mirovni pogoji entente v prekem nasprotstvu z večkratno izjavo, da ta vojna ni osvajalna ali napadalna. Mirovni pogoji hočejo razbiti Avstrijo in razdeliti Turčijo. Začeli smo vojno za varstvo malih narodov, sedaj jo pa menda vodimo za povečanje velikih držav.

Bivši Asquithov minister Trevelyan je vprašal, kaj misli ententa pravzaprav z Avstrijo. Dosedanje besede bi pomenjale popoln razkroj Avstrije. Če hočemo vse avstrijske narodnosti napraviti neodvisne, potem ni tehtnega razloga proti popolni neodvisnosti Irske in Finske. Če je to cilj, ki pa za druge ne velja, potem za to stvar naših vojakov ne smemo goniti v smrt.

Ministrska kriza na švedskem.

Stockholm, 5. marca. (K. u.) »Svenska Telegram Byran« poroča: Ministrstvo Hamerskjöld je včeraj vložilo prošnjo za odstop, katere pa kralj ni sprejel. Ministrstvo je sklenilo, da za enkrat še ostane.

Nova ustava v Mehiki.

»Frankf. Ztg.« poroča iz New-Yorka: Nova ustava podeljuje vladi Mehike velika pooblastila proti premoči kapitalizma. Koncesije izrabljati petrolejske vrelce in rudokope dobe le rojeni naturalizirani mehičanci. Inozemcem podelje koncesije le, če se obvežejo, da ne bodo glede na koncesije nikdar zahtevali pomoči svojih vlad. Inozemci ne smejo kupiti zemljišč v obsegu 50 km od morja ali 100 km od deželne meje. Državo in cerkev so popolnoma ločili. Prizadetih je 2500 španskih in nemških duhovnikov. V šolah se krščanski nauk ne bo poučeval.

Dnevne novice.

+ Zakaj se bojujejo avstrijski Slovani? Na nemške zahteve odgovarja »Agrarmer Tagblatt«: Avstrijski Nemci in nekatere madžarske skupine naj si enkrat za vselej temeljito izbijejo iz glave: »Slovani v monarhiji se ne borijo za nemško-madžarsko nadvlado, niti za razcepitev monarhije v razne dele, pa tudi ne za nemški ali madžarski jezik. Borijo se in krvave za dinastijo in prestol, za habsburško državo. Zapolnimo si dobro: Za habsburško državo. Krvavo se borijo za dinastijo, prestol in lastni narod, za njegov razvoj in svobodo v habsburški državi. Za svoj popolni političen, kulturni in gospodarski razvoj in računajo samo na svojega vladarja in na svojo lastno moč. Naj si v raznih klubih nemškoavstrijskih strank in nekaterih budimpeštanskih uradnikov ne mislijo, da bodo mogli po vojni narodom, ki so v nji tako krvaveli, priti s takimi stvarmi, kakor so n. pr. »smerik«. Ali se bo mar slovanska večina podredila tej ali oni narodni manjšini? Avstrijska ustava ne pozna helotov, ampak enakopravne narode. Zato se avstrijski Slovani držijo tega: Čeprav so v večini, nočejo gospodovati manjšini; hočejo samo popolno ravnopravnost vseh narodov habsburške monarhije.«

+ Splošna reforma šolstva v Avstriji. Kakor poroča »Vestnik čeških profesorjev«, na pristojnih mestih pripravljajo odločno reformo vsega šolstva. Nova vlada je v svojem programu izjavila, da hoče z reformo doseči »popolnejšo izobrazbo ljudstva«, »npravno utrditev mladine« in »okrepitev državnega mišljenja«.

+ Osebnost vest. Cesar je podelil sekijskemu svetniku v zunanem ministrstvu dr. Ivanu Šublju, rodem iz Kamnika, naslov in značaj dvornega in ministerialnega svetnika.

— Najvišje pohvalno priznanje je podeljeno poročniku Petru Malešič, pri cesarjevičevem polku.

+ Manjši časopisi. Tekom tedna pride že včeraj napovedana naredba trgovinskega ministra, da dnevnik, ki izhajajo enkrat na dan, ne smejo tedensko imeti več nego 70 strani. Dnevnik, ki izhajajo enkrat na dan, ne smejo več nego 96 strani. Slovensko časopisje je že sedaj bolj suho, ker noben slovenski dnevnik nima na teden niti 40 strani.

Časopis za slovenske ujetnike v Rusiji. Alojzij Trpin iz Podgore piše iz Kletnje v orlovski guberniji: »Ko bi ti smel pisati, bi ti pisal mnogo zanimivega. Dobivamo tudi slovenski časopis iz te zemlje. Iz njega izvem marsikaj iz domovine, n. pr. o razkolu v S. L. S. List je trojezičen in sicer v slovenskem, hrvaškem in srbskem jeziku.«

— Potomcem dveh na polju slave padlih slovenskih častnikov podeljeno plemstvo. Cesar je podelil vdovi polkovnika gorskega artiljerijskega polka št. 12, Frana Murka, ki je umrl vsled rane, dobljene na bojišču, ge. Klementini Murkovi in njenima sinoma Ivanu in Frideriku Murku plemstvo in priimek »Kulište« ter vdovi in boju padlega polkovnika Frana Drenika, de. Mariji Drenikovi in njenimi otroki Izabeli, Klotildi in Alfredu Dreniku plemstvo in priimek »Pietra Rossa«.

— Na oltar domovine je položil svoje mlado življenje desetnik Ivan Porenta, posestnikov sin iz Brega pri Kranju, star 23 let. Dne 31. januarja 1917 ga je zadela granata na italijanskem bojišču in je takoj drugi dan, 1. februarja, izdihnil svojo blago dušo v bolnišnici v št. Danijelu. Služil je pri 27. domobranskem pešpolku in se je že več kot dve leti hrabro bojeval na raznih bojiščih. Za svoje odlikovanje je prejel že dve hrabrostni svetlinji. Vedno je bil zadovoljen in je potrpežljivo prenašal vse vojne

težave. Žaljuoč rodini Temanovi ob tako bridki izgubi naše iskreno sožalje. — Na tirolsko-laski fronti je dne 27. februarja na patrolskem poizvedovanju padel zadet od sovražne krogle črnovojnik Ivan Slakan od Sv. Jurija pod Taborom na Štajerskem. Padli je bil odlikovan z srebrno hrabrostno svetinjo II. vrste. Umril je v najlepši mladeniški dobi, star 21 let. O njegovi smrti nam poročajo: Junaško se je s svojimi štirim tovariši prebil skozi sovražni oddelek, ki jih je bil obkolil, a kmalu nato ga je podrla sovražna krogla. Bil je v hipu mrtev. Pokojnik je bil pri čeli stotniji nad vse priljubljen, vedno vesel in pogumen. Bodi mu lahka tirolska zemlja! — Padel je junaške smrti za domovino 24letni Franc Vitežnik, sin posestnika in čevljarja v št. Vidu nad Vipavo. 14. feb. t. l. ga je na Krasu zadela granata. Umril je 22. februarja v bolnišnici v Dutovljah. Zapušča žaljuoč starše, dva brata in sestro. Študiral je v Ljubljani in bil zaradi svojega blagega značaja povsod priljubljen. Počivaj v miru, slovenski junak!

Kazen privezovanja odpravljena. Cesar je izdal naslednje armadno in mornariško povelje: V zaupanju na vedno izkazano disciplino in v težkem vojnem času sijajno preizkušeni duh moje hrabre obrambne sile ukazujem, da se odpravi kazen privezovanja. Baden, 2. marca 1917. Karel I. r.

— Desetletnica c. kr. domobranske orožarne. Poluradno se javlja (glej »Fremdenblatt« z dne 27. februarja 1917): C. kr. domobranska orožarna na Dunaju je leta 1916. v vsej tihoi sredi svetovne vojske in neumornega dela praznovala desetletnico svoje ustanovitve. Zavodova naloga je sprejemati, imeti v zalogi in oddajati vse za oborožbo domobranstva in orožništva potrebno ročno orožje, orodja in preizkusne instrumente in izdelovati municijo; upravljati mora in hraniti v dobrem stanju vse te vrste; končno izvršuje poprave, v kolikor ni v to poklicano osobje četnega orožnega mojstra. Prvi poveljnik orožarne je bil stotnik Jožef Tiller. Njemu je sledil podpolkovnik Pitas pl. Trebsov, katerega je leta 1912. zamenjal major Fridolin Kaučič, ki je odlično sodeloval pri izpolnitvi orožarne v tehničnem oziru; on je tudi iznajditelj strelnega periskopa »Kaučič«, ki omogočuje, da more strelec meriti za kritji, ne da bi bil v nevarnosti. Izjajda se je pri armadi na bojišču izredno obnesla. L. 1916. je šel podpolkovnik Kaučič po 40-letnem službovanju v pokoji, nakar je bil imenovan za poveljnika orožarne podpolkovnik Sochor, ki je že prej večkrat ad interim poveljeval zavodu. O vojnem delovanju orožarne, v kolikor tiče ročno strelivo in golo orožje ter municijo, podajajo naslednje številke nekoliko pregleda: Leta 1913. je oddala orožarna 31.591, leta 1915. pa 330.000 kosov ročnega strelnega orožja; leta 1913. 31.449.688 patron, leta 1915. pa 58.800.500 patron; leta 1913. 3463 kosov golega orožja, leta 1915. pa 22.200 kosov.

— Slovensko junaštvo. Ni kraja svetovne vojne, kjer bi ne zadonelo slovensko ime. Uradna vojna korespondenca poroča o slavni bojih brnskega polka št. 8 dne 21. januarja južno od Rudke Mirinske. Temu polku je pridelenih tudi mnogo Slovencev, ki so se prav posebno odlikovali. Poročilo o junaštvi tega polka zaključuje: »Zlasti so se odlikovali poveljnik skupine za juriš nadporočnik Bozdech, poveljnik jurišajoče stotnije poročnik Pretner (iz Laškega trga), poveljnik oddelka strojnih pušk poročnik Azzola, poveljniki čet Ba j c, Ja l e n, Weizhappel, Zatloukal in Junek ter številni podčastniki in moške; 11 srebrnih hrabrostnih medalj 2. razreda in 57 bronastih hrabrostnih medalj je dokaz junaške hrabrosti te čete.« Če omenimo še, da sta bila poročnik Oton Pretner ter poročnik Vincenc Ja l e n iz Kroke odlikovana z nemškim železnim križcem 2. razreda ter poleg drugih naših domaćinov odlikovana pešec Ha f n e r in enoletni prostovoljec četovodja Tu š a r s srebrno svetinjo 1. razreda, zadnji obenem še povisan v praporščaka, ter da čaka že z nemškim odlikovanjem odlikovana poročnika Pretnerja in Jalena še naše odlikovanje, smo vsaj v glavnih potezah označili junaštvo pri tem drznem naskoku, do katerega srečnega in sijajnega izida so v veliki meri pripomogli vojaki iz naših krajev.

Hrvatski medicinci v Inomostu. Na nemški medicinski fakulteti v Inomostu je 50 slušateljcev, od katerih so večina Hrvati.

Smrtna kosa. Umril je v dež. bolnici v Ljubljani krojač Karel Lutman iz Standreža pri Gorici. — Umril je v Pulju kapitan linijske ladje »Cyklop« Haracich. — Umril je v Zemunu profesor tamošnje realne gimnazije Ivan Tropsch. — V Lutomeru je umrl veleposestnik Mat. Semlič, star 87 l. — V Gradcu je umrl inšpektor juž. železnice v pok. Teodor Johansen. — V Gradcu je umrl polkovnik Jožef Zoppetti pl. Altomare, star 61 let.

— Najdenka. Iz Skopje župnija Cerklje pri Krškem, dne 4. marca: Danes jutraj so našli pred pragom g. Zevnika na Gorenjih Skopcih v cekru novorojeno dete ženskega spola z listom sledeče vsebine: »Draga prijateljica! Sprejmi to moje dete

kakor za svoje, ne srdi se nanj, bodi mu mati in botra, ker ni še krščeno. Jaz ga ne morem preživljati, ker se sama od mladosti potikam po svetu, ti pa nimaš otrok in ga bodeš že preživljala. Z Bogom! Iz daljnega kraja.« — Gospa M. Zevnik je takoj peljala otroka h krstu v Cerklje. Pri krstu so dali otroku ime Marija. Čigavo je, se bo že poizvedelo.

— Zvon ukradli so neznani tatovi iz zvonika župne cerkve v Škalah pri Velenju. Ko je prišel cerkvenih te dni jutranjico zvonit, mu je ostala vrv v roki in ko je šel gledat v zvonik, je videl, da je zvon izginil.

Letalski boji.

Berlin, 5. marca. Wolffov urad poroča: Jasno vreme v nedeljo je na celi zahodni fronti omogočilo živahno letalsko delovanje. Angleški letalci so bili posebno živahni na Flanderskem in v Artois. Naši letalci so z velikim uspehom delovali pred Arrasom in nad Somme. V številnih srditih zračnih bojih so tu prisilili nič manj kot pet letal, da so se spustila na tla. Nadaljevali 6 letal je sovražnih izgubil na drugih frontah, eno letalo so sestrelili naši obrambni topovi. Podnarednik Manschott je severno od Verduna sestrelil svojega osmega nasprotnika, Candron dvokrilca, in popoldne istega dne sovražni privezani zrakoplov južno od Bell-Ville.

Na vzhodu so naši letalci zmetali za nad 500 kg bomb na kolodvor Molodečno. Ugotovili so se zadetki.

Na macedonski fronti je skupina nemških letalcev napadla sovražne municijske zaloge severno od Soluna. Ugotovilo se je več požarov in eksplozij. Neko naše letališče je brez vsakega uspeha z bombami napadlo 12 sovražnih letal.

Gospodarske beležke.

— Skupni odsek za živila. Včeraj se je vršila na Dunaju pod predsedstvom gen. Landwehra prva seja skupnega odseka za živila. Grof Tisza je v klubu svoje stranke izjavil, da novi odsek ne skrbi samo za vojaštvo, ampak za vse sloje prebivalstva.

— Nadzornik za ljudsko prehrano. Kakor poroča »N. Fr. Pr.«, bo urad za ljudsko prehrano v bližnjih dneh ustanovil posebno nadzorstvo. Po posameznih kronovinah bodo posebni oblastveni organi posebno poizvedovali in vršili revizijo, preiskovali pritožbe in nasvete. Na Dunaju bo generalni inšpektor.

Kruh v Zagrebu. V Zagrebu prodajajo na krušne izkaznice od 5. t. m. 80% koruzne in 20% pšenične moke. Tak je tudi kruh.

Samo dva brezmesna dneva. Z Dunaja se poroča, da bo vlada še ta tekoči teden odpravila en brezmesni dan.

— Uvoženo olje in mast se mora takoj naznaniti centrali za olje in mast na Dunaju. Tako določa nova naredba.

— Ovseni riž dobimo kmalu. Kakor poročajo, bo prav dober in pozdravljen od prebivalstva.

3¼ milijona mark v dobrodelne svrhe je zapustil mestni občini draždanski trgovec Hettke.

Primorske novice.

— Ponesrečil se je pri popravljanju ceste Straža-Cerkno 67 let stari delavec Anton Fon, doma iz Volč, kot begunec stanujoč v Cerknem na Goriskem. Pri razstreljevanju neke skale ga je zadelo kamenje ter mu zlomilo levo roko in ga ranilo na glavi. Zdravi se sedaj v tukajšnji deželni bolnišnici.

Pregledovanje črnovojniških obvezancev v Ajdovščini se vrši za občine ajdovskega sodnega okraja v torek, dne 6. marca, za občine goriskega in kanalskega sodnega okraja v sredo dne 7. marca.

Tramvaj je povozil v Trstu 70 letno gluhonemo Viktorijo Weiss. Težko poškodovano starko so prepeljali v bolnišnico.

Spominjajte se gorških beguncev!

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 5. marca zvečer. Wolffov urad poroča:

Na zahodu vsled snega in na vzhodu vsled hudega mraza nobenih posebnih dogodkov.

Ljubljanske novice.

Ij šest otrok zastrupljenih. Zastrupile bi se bile skoro v nedeljo popoldne tri male hčerke Kleparskega pomočnika Franca Kosca iz Velike Colnarske ulice št. 10: petletna Matilda, petletna Jožefa (dvojica z Matildo) ter triletna Franciška. Oče, ki je sedaj pri vojaki, je bil prinesel domov strupene kroglice ter jih nastavil ščurkom na precej visoko na zidu pritrdjeni polici. Otroci, ki vse oblezejo, so jih iztaknili in ker so bile oslajene, začeli pridno

jesti. Prišli so k njim tudi otroci Krašovčeve in Medenove družine, ki tudi stanujejo v isti hiši ter tudi jedli. Za štirinpol letno Angelo Meden so bile kroglice usodopolne, kajti kmalu nato je že doma podlegla zastrupljenju. Ostale otroke, pet po številu, med njimi dveipolletnega Bruna Meden, so pozno v noč spravili v ljubljensko deželno bolnišnico ter bodo najbrž vsi okrevali.

Ij Zažgala si je obleko v nedeljo okoli 9. ure zvečer v stanovanju na Sv. Petra cesti št. 27 gđ. Marija Sivitz, 33 let stara begunka iz Komna, hči posestnika in trgovca Petra. Predno so ji še mogli domači priti na pomoč, se je po celem životu tako hudo opekla, da je še isto noč podlegla opeklinam v deželni bolnišnici, kamor so jo bili prepeljali. Gotovo je izvršila grozno dejanje v blaznosti, kajti že lansko leto se je zaradi duševne bolezni dalj časa oskrbovala v blaznici na Studencu. Že itak prizadeti rodini sožalje, njej pa večni mir!

Ij Novo zimo smo dobili danes ponoči. Tudi včeraj je skoraj cel dan snežilo. Sušec dela pravilno, vije z glavjo. Glasom zasebnih poročil je sneg osrečil tudi druge daljne kraje.

Ij Ne trpinčite živali! Nekateri stranke imajo pse, katere pa tako stradajo, da je uboga žival kar vrtoglava. Potepajo se po mestu in iščejo raznih odpadkov in kosti, s katerimi naj se prežive. Ne samo, da je taka žival samo usmiljenja vredna, marveč je tudi nevarnost, da ne zbolijo in kot taka ne napravi ljudem več nesreč. Kdor nima, da bi dal psu jesti, naj ga da h konjaču! — Tudi kuretinjo imajo ljudje in mislijo, da bo živela le od tega, kar dobi zunaj, od česar se že v normalnih časih ni mogla živeti, ne pa še sedaj, ko ljudje skrbno pazijo na vse, da ne pride kaj v odpadke. Piče je pa sploh dobiti težko in je tudi draga. Mnogim takim strankam, ki mislijo, da bodo kokiši živele kar od zrak in peska, so že poginile edino zaradi glada. Ker tudi ni pričakovati, da bi taka kokoš nesla jajca, je pač bolje, da se jo zakolje, kakor pa da bi se še trpinčila dalje, dokler od glada ne pogine. Kdor hoče imeti žival, ji mora dati tudi jesti!

Ij Oddaja fižola se vrši za V. okraj v sredo, dne 7. marca, za VI. okraj pa v četrtek dne 8. marca, za VII. okraj v petek, dne 9. marca, in za VIII. in IX. okraj v soboto dne 10. marca. Razdeljuje se fižol v cerkvi sv. Jožefa vsako popoldne od 2. do 6. ure. Pravico do fižola imajo le oni, ki predlože izkaznice za krompir. Stranke se opozarjajo, da se novih izkaznic za krompir ne izdaje več.

Ij Umrli so v Ljubljani: Helena Dolenc, dninarica, 70 let. — Leopold Sitar, črnovojniški pešec. — Angela Meden, hči železniškega zavirača, štiri leta in pol. — Franciška Jesih, šivilja, 61 let. — Emilijan Brach, sin železniškega ključavničarja, 1 uro. — Anton Zach, črnovojnik, 43 let. — Terezija Prezelj, hiralica, 35 let.

Ij Dijak se sprejme na stanovanje. — Izve se pri upravnistvu.

Poljaki.

Centralni narodni odbor.

Vsled nesporazumljenja glede narodne poljske armade so iz organizacije narodnega odbora v Varšavi izstopili zastopniki »Poljske politične stranke«, »Narodne delavske zveze« in »Zveze neodvisnosti«. Na zborovanju narodnega odbora se je sklenilo, da se »Centralni narodni odbor« ne razpusti, ampak da se še ohrani, pa ne več kot »blok« političnih strank, ampak kot brezstrankarska organizacija. Cel odbor se bo polagoma reorganiziral in postavil na novo podlago.

Osvoboditev vojnih ujetnikov iz Poljske. Krakovski »Nowa Reforma« poroča, da bodo osvobodili vse doslej internirane osebe iz kraljevine Poljske, v kolikor so politično neomadeževane. S tem se izpolni goreča želja Poljakov in dosledno izvede proklamacija osvoboditve Poljske.

Nad strankami.

V Varšavi se vršijo akademični kurzi za administracijske uradnike. Profesor Lyskowski, ki je s svojim predavanjem otvoril te kurze, je postavil načelo, da je administracija nad strankami. »Kurjer Warszawski« pozdravlja to stališče kot edino pravo, ker edino tako bo mogoče dobiti zadosti sposobnih uradnikov in doseči, da bo vsak mož na svojem mestu. Naj bi se to načelo tudi dosledno izvajalo. Posledica tega načela pa je, da se morajo tudi uradniki vzdržati politike.

Izredno zasedanje ameriškega senata.

Washington, 4. marca. (K. u.) Reuter: V nedeljo zvečer objavljeni izjavi poroča predsednik Wilson deželi, da je možno, da brez pooblaščenja po kongresu ne bo imel pooblastila oborožiti trgovske ladje ali ukreniti druge odredbe proti nevarnosti podmorskih čolnov. Predsednik je izjavil, da bo potrebno izredno zasedanje kongresa, da izda potrebno pooblastilo, bilo bi

pa brez koristi sklicati izredno zasedanje, dokler deluje senat pod sedanjim poslovnikom, ki mali manjšini omogoča držati v šahu pretežno večino. Predsednik predlaga zato, naj se za danes skliče izredno zasedanje senata, da se izpremeni poslovnik in poskrbi za sredstva, da se obvaruje dežela pred nesrečo.

Wilson v senatu.

Genf, 5. marca. V Parizu so bili že predvečernim vsled brzojavk francoskih dopisnikov v Washingtonu pripravljeni, da v smislu poslovnika ne bodo mogli glasovati o predlogu za pooblastilo Wilsonu, ker so obstrukcijske stranke zahtevale, naj govore vsi govorniki. Dejanski položaj so kolikor mogoče Wilsonovi pristaši s komentarji omilili. Wilsonov zaupnik senator Fall, voditelj vojne stranke, je hitro brzojavil v Evropo, da smatra Wilson za pooblastilo sklep reprezentančne zbornice in pismeno potrdilo 83 senatorjev. Zanimivo je tudi, ker se je pridružil Stone manjšini prijateljev miru. Stone je odstopil kot predsednik odseka za zunanje stvari, podpisal ni z 11 senatorji manifesta 83 senatorjev, ki so pismeno nastop Wilsona popolnoma odobraval. Posebno strastno je govoril senator Brandegee. Rekel je: Dejanjsko smo v vojnem stanju z Nemčijo že od 1. februarja 1917, od dneva, ko je napovedala Nemčija svetovni obli vojsko. Tisti trenutek, ko bo kaka naša oborožena trgovska ladja stala nasproti kakemu podmorskemu čolnu, bodo drugi dogodki sledili avtomatično.

Nova doba Wilsonove vlade.

Milan, 5. marca (K. u.) »Corriere della Sera« poroča iz Londona: Novo predsedništvo Wilsona je bilo včeraj v washingtonski kapitolski palači brez slovesnosti potrjeno. Wilson je prisegel in poljubil sv. pismo pri vrsti, ki se glasi: »Gospod, naše pribežališče in naša pomoč v uri preskušnje!« Ceremonija se je vršila precej neopazno zaradi velikanskega zanimanja prebivalstva za sejo senata, v kateri se je razpravljalo o podelitvi pooblastila predsedniku za uporabo za armado in brodovje določenih vsot in v kateri je trdovratna obstrukcija manjšine povzročila zaključitev zasedanja, ne da bi se moglo glasovati o podelitvi pooblastila. Seja je bila zelo burna, senatorji bi se kmalu stopili.

Položaj v Ameriki.

»Matin« poroča, da je baje Wilson rekel: Prepričan sem, da ima sporazum prav, a svojega osebnega mnenja ne izrazim, dokler ne bo narod tako čutil kot jaz. Želim, da ostanemo nevtralni, da se izognemo strahotam vojske. Slučaj »Laconie« bo za vojno napoved zadoščal, a z višjih vidikov ta sklep odlašam, dokler ne bodo Američani priznali, da je ta sklep neizogibljiv. Pariški »Journal« pravi, da bodo sestavili vojni odsek, v katerem bodo zastopane vse stranke. Predsedoval mu bo Roosevelt. »Times« poroča iz Washingtona, da je vojska neizogibljiva. Iz Londona se poroča, da prirejajo v večjih mestih domoljubne priredbe. Častnike nosijo okoli, ceste so okrašene z zastavami. Za vojsko se dela tudi s poročilom, da so odkrili zaroto na Wilsonovo življenje in da razpolaga z vsemi dokazi. »Newyork Tribune« in drugi newyorški listi zahtevajo vojsko, a v New Yorku je mirno.

Kitajska gre z Ameriko.

Stockholm, 5. marca. »Russkoe Slovo« poroča, da se Kitajska ne pridružuje ententi, pač pa Ameriki.

Mehika in Japonska.

Genf, 6. marca. Iz Newyorka: Dognali so, da je Japonska poslala lani Mehiki veliko streliva. Japonske ladjedelnice grade že tri mesece več mehikanskih obrežnih ladij.

Lansing je uradno izjavil, da ne veruje, da bi bila Japonska obveščena o načrtu Nemčije in da upa, da se Mehika Nemčiji ne bo odzvala. Japonsko poslanstvo v Washingtonu je uradno izjavilo, da se japonska vlada z nemškim predlogom ne bo v nobenih okolištinah pečala in da bo ostala zvesta sporazumu in da ostane prijateljica Združenih držav. »Matin« poroča, da ima Wilson poleg objavljene note še več not o nemško-mehikanski zaroti. O zaroti je Wilson obvestil vse južno-ameriške ljudovlade in jih prosil, naj naznanijo, kako da sodijo. Od mehikanske vlade je zahteval obširnih pojasnil.

Wilson oboroži trgovske ladje.

Washington, 6. marca. (Kor. ur.) Reuter: Z visokega mesta se izjavlja, da bo Wilson oborožil trgovske ladje in ukrenil potrebno za varstvo ameriške plovbe tudi v slučaju, če bi senat ne sprejel predloga o oboroženi nevtralnosti.

Štiri ameriške ladje odplovejo v Evropo.

Genf, 5. marca. Iz Newyorka se poroča, da bodo 10. marca zopet odpluli štirje ameriški parniki skozi zaprto morje v angleška in francoska pristanišča. Glede na vožnjo teh ladij so že sklenili za dva milijona dolarjev stav.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Književnost.

Ivan Podlesnik: Knjigovodstvo II. del. Vsebinsko knjige (382 strani) je razdelil pisatelj v šest oddelkov. V prvem oddelku nam razloži kaj je kredit, kaj so denarni zavodi, zadrugi; v drugem nam opiše hranilnico in posojilnico po Raiffeiznovem sistemu, v tretjem nam razjasni enojno in dvojno knjigovodstvo in knjigovodstvo pri omenjeni zadrugi, četrti del obsega praktičen zglede poslovanja hranilnice in posojilnice, peti konverzijo vknjiženih dolgov in šesti blagovni promet hranilnice in posojilnice po Raiffeiznovem sistemu. Knjiga je pisana v lahko umljivem slogu, dodejano ji je prav veliko praktičnih vzorcev za knjigovodstvo ter za listine in vloge, ki se rabijo pri poslovanju zadrug. Gotovo potrebna knjiga za vse, ki se zanimajo za združništvo, zlasti še za one, ki imajo opraviti s posojilnicami in sploh s zadrugami. Dobi se lično vezana v katoliški bukvarni in velja vezana s poštnino vred 6 K 50 vin.

Odvajalno sredstvo, ki je vsak lahko zavzame brez pomisleka, so Fellerjeve milo odvajalne, želedece krepilne rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa« kroglice. Predvojne cene. 6 škatelj franko 4 K 40 vin. pri lekarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsa-trg št. 134 (Hrvatska). 12 steklenic Fellerjevega fluida z zn. »Elsa-fluid« franko 6 K. Bpl lajšajoč. (et)

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporočamo se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

500K Vam plačam, ako Vam kurjih oči, bradavic in trde kože, tekotom 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi. Cena ločku z jamstvenim pismom K 1'50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 6'50. Stotine zahvalnic in priznanj. KEMENY, KASCHAU (Kassa) L, poštni predal 1242 Ogrsko. 2631

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino
tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana
ljubljska industrija probkovih zamaškov

Dobri brivski in lasestrižni aparati

La britev iz srebrno-jekla K 3'50, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Periekt« s 6 rezili K 16, 20; dvo ez. rez. rezila tucat K 5, 6. La lasestrižni aparati K 11, 12. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu e. in kr. dvorni založnik JAN. KONRAD, izvozna tvrdka, Brnx št. 1735, Češko. 112

HLAPEC

(neoznjen) za skladišna dela se sprejme proti dobri plači in prostemu stanovanju ter hrani pri
A. Sarabon v Ljubljani. 509

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena sestra, oziroma teta in svakinja, gospodična:

Franič Jesih,

švilja

dne 5. t. m. previdena s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi mučni bolezni v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 7. marca, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Rožna ulica 29, na pokopališče k sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Predrago rajno priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 5. marca 1917.

Globočo žalujoči ostali.

V bližini mesta ležeča

enonadstropna hiša

se proda. Ponudbe na upravo tega lista pod šifro »Kupčija«.

Orehov les

v hloilih

Kostanjev les

v polenih

in hloilih

2407

kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. **J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.**

Naznanjamo prežalostno vest, da je naša preljuba hči, ožir. sestra in nečakinja

Kristina Ravnikar

danes ponoči po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v sredo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Gledališka ulica šte. 2, na pokopališče k sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. marca 1917.

Marija Ravnikar,

sodn. svetnika vdova, mati.

Dr. Jelko Ravnikar,
brat.

Netti Zorič,
teta.

Brez posebnega obvestila. — Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za vse ljubeznive dokaze srčnega sočutja povodom prebridke izgube našega predobrega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

MATIJA KOŽELJA

umetnega slikarja, posestnika in meščana

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Zlasti se zahvaljujemo preč. g. kanoniku I. Lavrenčiču za tolaživne obiske in gospodu duh. svetniku V. Berniku za zadnje spremstvo, ter vsem cenj. udeležnikom spreveda, osobito gg. uradnikom in someščanom, ter gg. pevcem za ganljive žalostinke.

V Bogu počivajočega priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Kamnik, 5. marca 1917.

Žalujoča rodbina Koželjeva.